

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v právnej veci navrhovateľky : **A. M.**, bývajúca v K., proti odporcovi : **Ing. M. M.**, bývajúci v K., zastúpený JUDr. J. K., advokátom v K., **o určenie manželského výživného**, vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 44 C 485/2005, o dovolaní odporcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 19. novembra 2008 sp. zn. 8 CoP 144/2008

t a k t o :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Navrhovateľke náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Proti označenému rozsudku, ktorým krajský súd potvrdil jediný rozsudok okresného súdu o určenie manželského výživného, podal v zákonom určenej lehote prostredníctvom advokáta dovolanie odporca, ktorý jeho prípustnosť vyvodzoval z ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. a § 237 písm. f/ O.s.p. dôvodiac ustanovením § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. Uviedol, že odvolací súd nariadil v predmetnej veci pojednávanie na deň 29.10.2008 o 10.00 hod., ktoré však upovedomením zo dňa 6.10.2008 odročil na neurčito bez uvedenia dôvodu. Následne v predmetnej veci odvolací súd rozhodol dňa 19.11.2008 bez nariadenia pojednávania tak, že rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Mal za to, že odvolací súd porušil zákon, keď takto vo veci rozhodol, pretože ustanovenie § 214 O.s.p. taxatívne vymenováva dôvody, kedy možno rozhodnúť bez nariadenia pojednávania. Odvolací súd mu svojim konaním odňal jeho ústavné právo byť účastný súdneho konania a svojim postupom mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Odvolací súd mal na základe jeho odvolania preskúmať celý prvostupňový rozsudok, a zistil by, že počas celého konania na súde prvého stupňa nebol

vôbec vypočutý, navyiac prvostupňový súd rozhodol bez vykonania pojednávania. Po takomto zistení mal odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť na nové konanie. Navrhuje, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací zrušil rozsudok krajského súdu a vyslovil právny názor podľa ktorého odvolací súd zruší rozsudok súdu prvého stupňa a vec mu vráti na nové konanie.

Navrhovateľka sa písomne k podanému dovolaniu nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie odporcu smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 236 a nasl. O.s.p.). Dospel k záveru, že jeho dovolanie nie je prípustné.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Pokiaľ odvolací súd rozhodol rozsudkom ako je tomu v danej veci, je dovolanie proti nemu prípustné, ak bol ním zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.). Proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa je dovolanie prípustné, ak sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.) alebo ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 238 ods. 3 O.s.p.). Podľa § 238 ods. 4 O.s.p. dovolanie nie je prípustné vo veciach upravených zákonom o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov okrem rozsudku o obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu, o priznaní rodičovských práv a povinností maloletému rodičovi dieťaťa, o určení rodičovstva, o zapretí rodičovstva alebo o osvojení.

V prejednávanej veci dovolanie smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorý potvrdil jediný rozsudok súdu prvého stupňa, pričom nevyslovil prípustnosť dovolania a nešlo ani o prípad, že by sa odvolací súd v tejto veci odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu. Dovolaním napadnutý potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje niektorý zo znakov uvedených v § 238 ods. 1, 2 a 3 O.s.p. je zrejmé, že ide o prípad, v ktorom Občiansky

súdny poriadok dovolanie podľa citovaného zákonného ustanovenia nepripúšťa. Napokon z ustanovenia § 238 ods. 4 O.s.p. je zrejmé, že dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vykazuje jednak znaky jedného z tých rozhodnutí, ktoré sú taxatívne vymenované v ustanovení § 238 ods. 4 O.s.p. ako rozhodnutie (určenie manželského výživného), voči ktorému dovolanie nie je prípustné, keďže predmetná vec je upravená zákonom o rodine.

S prihliadnutím na ustanovenia § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie), neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie podmienok prípustnosti dovolania smerujúceho proti potvrdzujúcemu rozsudku, ale sa zaoberal aj otázkou, či podané dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Prípustnosť dovolania z hľadiska ustanovenia § 237 O.s.p. pritom nie je založená už tým, že dovolateľ tvrdí, že rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté niektorou vadou uvedenou v § 237 O.s.p. ale nastáva až vtedy, ak rozhodnutie odvolacieho súdu vadou uvedenou v citovanom zákonnom ustanovení skutočne trpí.

So zreteľom na odporcom tvrdený dôvod prípustnosti dovolania, sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia dovolateľa, že v prejednávanej veci mu postupom súdu bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky: 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, a 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom

chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva.

K odňatiu možnosti odporcu pred súdom konať malo podľa jeho názoru dôjsť tým, že počas celého konania na súde prvého stupňa nebol vôbec vypočutý, navyše prvostupňový súd rozhodol bez vykonania pojednávania.

Z obsahu spisu je však zrejmé, že na súde prvého stupňa v predmetnej veci bolo vytýčené viacero pojednávanií a to na deň 26.9.2007, 26.10.2007, 5.12.2007, 14.1.2008, ktoré bolo odročené na 20.2.2008, na všetky tieto pojednávania bol odporca a jeho právny zástupca riadne a včas predvolaný avšak na žiadnom z týchto pojednávanií sa ani právny zástupca ani odporca nezúčastnili ani nežiadali pojednávanie odročiť. Vo veci bolo rozhodnuté na pojednávanií pred prvostupňovým súdom dňa 20.2.2008. Ako je zrejmé z dôvodov prvostupňový súd vychádzal z návrhu navrhovateľky a vyjadrenia odporcu k návrhu (č.l. 23).

K odňatiu možnosti odporcu pred súdom konať malo podľa jeho názoru dôjsť aj tým, že odvolací súd rozhodol dňa 19.11.2008 bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia § 214 ods. 1, 2 O.s.p., keď ustanovenie § 214 O.s.p. taxatívne vymenúva dôvody, kedy možno rozhodnúť bez nariadenia pojednávania.

Podľa § 214 ods. 1 O.s.p. (účinného od 15.10.2008) na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak a) je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b) súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania, a c) to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

Podľa § 214 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (účinného od 15.10.2008) v ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania.

Z dikcie ustanovenia § 214 ods. 1 písm. a/, b/, c/ O.s.p. vyplýva, že bez pojednávania nemôže odvolací súd meritórne rozhodnúť veci, ak

- zistí, že je potrebné na účely správneho zistenia skutkového stavu vykonať (zopakovať) dôkazy,
- súd prvého stupňa rozhodol bez pojednávania,
- to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

V predmetnej veci je zrejmé, že odvolací súd sa stotožnil s dôvodmi rozsudku súdu prvého stupňa, teda mal za to, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav a o veci aj správne rozhodol, súd prvého stupňa rozhodol v predmetnej veci na pojednávani a nejde tu ani o verejný záujem, keďže nejde o veci týkajúce sa v rôznych súvislostiach väčšieho okruhu osôb, napr. spory týkajúce sa územného celku sídliska a pod. Dohovor o ľudských právach a základných slobodách nevyžaduje a ani z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva nemožno vysledovať, že by sa malo na všetkých súdnych inštanciách pojednávanie vykonávať verejne. Ak teda rozhodoval súd prvého stupňa na pojednávani odvolací súd v zásade nemusí nariadiť pojednávanie. Odvolací súd však vždy môže nariadiť pojednávanie, ak to považuje za potrebné.

Odvolací súd by mal nariadiť pojednávanie a teda to považovať za potrebné v prípade, ak sa namieta odňatie možnosti konať pred súdom, aby takémuto účastníkovi dodatočne dožičil spravodlivý proces a to aj keď odvolací súd považuje argumenty účastníka odňatím možnosti konať pred súdom za pochybné. V danom prípade ani tento argument neobstojí, keďže odporca v odvolacom konaní namietal odňatie možnosti konať pred súdom navrhovateľke. Z uvedeného je zrejmé, že v súlade s Ústavou Slovenskej republiky (čl. 48 ods. 2 bolo odporcovi garantované právo na verejnú prejednávanie veci, keďže pojednávanie predmetnej veci bolo uskutočnené na súde prvého stupňa.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dospel k právnomu záveru, že nevypočutím odporcu na súde prvého stupňa, keď sa tento k návrhu navrhovateľky vyjadril a navyiac svojou nečinnosťou sa nezúčastnil ani jedného z pojednávani pred prvostupňovým súdom, na ktoré bol riadne a včas predvolaný, z ktorého sa neospravedlnil ani nežiadal pojednávanie odročiť, keď vo veci rozhodol súd prvého stupňa na pojednávani ako aj tým, že odvolací súd vo veci nenariadil odvolacie pojednávanie v zmysle ustanovenia § 214 ods. 1, 2 O.s.p. nebola odporcovi odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. Nedošlo k znemožneniu realizácie jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Dovolací súd poukazuje na tú skutočnosť, že za postup súdu odnímajúci účastníkovi konania možnosť konať pred súdom v zmysle citovaného zákonného ustanovenia, nie je možné považovať postup súdu v súlade s príslušnými procesnými ustanoveniami. Nedošlo preto k závadnému procesnému postupu súdu, ktorým by sa odporcovi znemožnila realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Keďže v danom prípade dovolanie proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu nie je podľa § 238 O.s.p. prípustné, a vady uvedené v § 237 O.s.p. neboli zistené, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie odporcu ako neprípustné podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol. S poukazom na právnu úpravu dovolacieho konania sa už nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní nebol odporca úspešný a právo na náhradu trov dovolacieho konania vzniklo navrhovateľke (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.).

Dovolací súd nepriznal navrhovateľke náhradu trov dovolacieho konania, lebo v dovolacom konaní nebol podaný návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. apríla 2009

JUDr. Martin V l a d i k, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: